

Příloha 3: HOSPODAŘENÍ A FINANCE

Ekonomicko-majetkový profil plzeňské diecéze

Základní věcné informace k synodnímu tématu HOSPODAŘENÍ

Diecézní
synoda
2024 2026

Biskupství plzeňské: Finální verze z 1. 10. 2024 (nadpis Tabulky 18 opraven 20. 10. 2024)

OBSAH

ÚVOD	2
I. CELKOVÁ EKONOMICKÁ SITUACE DIECÉZE	2
A. Základní východiska	2
B. Ekonomická situace biskupství	3
C. Ekonomická situace farností	6
II. SOLIDARITA DIECÉZE	9
A. Celkový přehled solidarity v diecézi	9
B. Solidární fond plzeňské diecéze	9
C. Mzdový pastorační fond	10
III. STRUKTURA PERSONÁLNÍCH NÁKLADŮ	10
A. Personální náklady diecéze	10
B. Průměrné mzdy v diecézi	11
C. Další formy finanční podpory	12
IV. STRUKTURA VÝNOSŮ	12
A. Výdělečné aktivity farností a biskupství	12
B. Finanční náhrada a delimitace	13
C. Kostelní sbírky, dary a dotace	14
V. STRUKTURA MAJETKU	16
A. Struktura majetku biskupství a farností	16
B. Správa lesů, polí a sakrálních staveb	17
C. Specifická témata správy majetku	19
DODATEK	20
1. DIECÉZNÍ CHARITA PLZEŇ	20
2. CÍRKEVNÍ ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ	22
3. GRANTOVÝ A DOTAČNÍ SYSTÉM	23
4. ODPOVĚDI Z FORMULÁŘE ERF	24
ZÁVĚR	27
ZDROJE	28

ÚVOD

Rádi bychom viděli církve ideální: skromnou, živou, rozvíjející se, prosperující, radostnou... Zároveň máme odpovědnost za to, co nám bylo svěřeno. Naše situace není přehledná a jednoduchá tak, jak bychom si to mnozí přáli.

Jsme zodpovědní za správu majetku, který je na jedné straně "dědictvím otců", na druhé straně je zdrojem financí pro život. Stále máme na paměti, že posláním církve není hospodaření samotné. Hlavním posláním církve je hlásání evangelia. Majetek je jedním z nástrojů, které k tomu mají sloužit. Takto na hmotné statky pohlížíme a s touto optikou chceme hospodaření naší diecéze uvažovat.

Popis současného stavu nám má pomoci zorientovat se v tom, co máme a ve způsobech nakládání s majetkem a financemi.

Synodní tým
synoda.bip.cz/tym

I. CELKOVÁ EKONOMICKÁ SITUACE DIECÉZE

A. Základní východiska

Hospodaření a ekonomika diecéze je se skládá ze dvou hlavních částí: hlavní činnosti a vedlejší hospodářské činnosti.

Hlavní činnost zahrnuje náklady na pastorační a misijní činnost. Největší nákladovou položkou biskupství jsou osobní náklady na kněze a jáhny, pastorační asistenty a administrativu.

V hlavní činnosti farností jsou zejména náklady na opravy a údržbu kostelů a far a péče o další kulturní památky. Ve výnosech jsou související dotace a příspěvky.

Hlavní činnost biskupství i farností je významně ztrátová. Tato ztráta je kryta ziskem z hospodářské činnosti. To znamená, že vedlejší hospodářská činnost umožňuje existenci a rozvoj duchovní a pastorační činnosti – tedy hlavní činnosti diecéze.

Vedlejší hospodářská činnost biskupství představuje především veškeré hospodaření s majetkem za účelem vytváření zisku určeného na podporu hlavní činnosti. Jedná se o nájemné bytů, dividendy z tzv. Katolického fondu a úroky z bankovních vkladů. Největší položky nákladů tvoří odpisy bytových domů.

Vedlejší hospodářská činnost farností zahrnuje zejména pachtý pozemků a lesů a pronájmy budov. Významnou položkou jsou i tržby z prodeje nepotřebného majetku, které jsou do doby finálního zainvestování uloženy v režimu zápůjčky u biskupství.

Hospodářská činnost není samoučelná – je zdrojem financí pro současný život a zároveň vyjadřuje naši odpovědnost za financování nutných nákladů spojených s životem církve v budoucnosti.

Finanční prostředky z finanční náhrady a delimitace od Arcibiskupství pražského jsou biskupstvím postupně investovány do nemovitostí, tzv. Katolického fondu a jiných finančních investic. Rostoucí zisky z hospodářské činnosti poskytují zdroj krytí schodku hospodaření, a to i od zlomového roku 2030, kdy již biskupství neobdrží státní příspěvek na provoz (pohledem nezměněné struktury nákladů a výnosů).

Z dlouhodobého ekonomického modelu hospodaření biskupství plyne, že v případě celkové roční výnosnosti 5,5 % můžeme předpokládat, že výnos bude nadále dostatečně kryt nároky na potřeby hlavní činnosti v současné struktuře (kalkulováno s každoročním 2,5 % nominálním růstem nákladů).

Nové a vyšší nároky na finanční potřeby v hlavní činnosti - např. stavba nové školy, významné zvýšení podpory financování škol či sociálních služeb Charity však není schopen současný trend hospodaření plně pokrýt, protože nevznikají významné přebytky. Stejná situace by nastala, kdyby byla významně snížena solidarita z ostatních diecézí, včetně finanční podpory z diecéze Regensburg, nebo bylo zvýšeno platové ohodnocení kněží či zaměstnanců, které je pod republikovým průměrem.

B. Ekonomická situace biskupství

Vývoj hospodaření Biskupství plzeňského v hlavní činnosti (v tis. Kč)

	Biskupství plzeňské - hlavní činnost			
Výkaz zisku a ztráty	2020	2021	2022	2023
Nákupy a služby	6 425	7 172	8 442	13 812
- Spotřeba materiálu, energie	2 596	2 810	3 221	4 113
- Opravy a udržování	902	1 028	789	4 393
- Ostatní nákupy a služby	2 927	3 334	4 432	5 306
Osobní náklady	58 097	58 843	62 321	66 242
Ostatní náklady	14 268	15 664	21 256	29 252
- Dary	14 000	15 450	18 422	26 803
- Jiné ostatní náklady	268	214	2 834	2 449
Odpisy a jiné náklady	6 849	6 510	6 672	7 143
- Odpisy dlouhodobého majetku	6 635	6 510	6 426	6 898
- Prodaný dlouhodobý majetek	214	0	0	0
- Tvorba a použití rezerv a OP	0	0	246	245
Daně a poplatky	282	262	73	36
Náklady celkem	85 921	88 451	98 764	116 485
Provozní dotace	487	906	646	462
Přijaté příspěvky	61 198	55 512	57 627	62 197
Tržby	99	201	171	374
Ostatní výnosy	10 373	10 551	14 861	21 501
Tržby z prodeje majetku	0	0	0	246
Výnosy celkem	72 157	67 170	73 305	84 780
Výsledek hospodaření	-13 764	-21 281	-25 459	-31 705

Tabulka 1

Ztráta z hlavní činnosti biskupství se každoročně navyšuje. Ztrátu prohlubují rostoucí osobní náklady (zahrnuty nejen náklady samotného biskupství, ale i náklady na kněze a pastorační asistenty ve farnostech). Dary představují zejména náklady solidarity BP.

V přijatých příspěvcích se negativně projevuje klesající státní příspěvek na provoz, pozitivně naopak rostoucí objem solidarity a každoroční příspěvek ze Solidárního fondu ČBK. V ostatních výnosech je i časové rozlišení darů na pořízení odepisovaného majetku.

Prezentované výsledky hospodaření Biskupství plzeňského jsou ve formátu výkazů pro neziskové subjekty a jsou každoročně auditovány nezávislým auditorem.

Vývoj hospodaření Biskupství plzeňského v hospodářské činnosti (v tis. Kč)

	Biskupství plzeňské - hospodářská činnost			
Výkaz zisku a ztráty	2020	2021	2022	2023
Nákupy a služby	10 406	14 251	16 809	22 460
- Spotřeba materiálu, energie	1 484	2 345	2 325	2 354
- Opravy a udržování	1 500	2 071	2 784	3 466
- Ostatní nákupy a služby	7 422	9 835	11 700	16 640
Osobní náklady	8 260	8 613	9 078	8 472
Ostatní náklady	1 419	1 713	5 549	12 311
- Dary	0	0	0	0
- Jiné ostatní náklady	1 419	1 713	5 549	12 311
Odpisy a jiné náklady	11 014	61 638	16 515	24 322
- Odpisy dlouhodobého majetku	10 985	11 658	14 586	22 317
- Prodaný dlouhodobý majetek	561	43 347	0	163
- Tvorba a použití rezerv a OP	-532	6 633	1 929	1 842
Daně a poplatky	1 266	3 719	376	2 770
Náklady celkem	32 365	89 934	48 327	70 335
Provozní dotace	4 485	1 245	519	3 604
Přijaté příspěvky	0	0	27	0
Tržby	32 641	41 989	55 404	83 601
Ostatní výnosy	1 798	1 313	7 628	9 769
Tržby z prodeje majetku	8 884	73 059	7 710	7 045
Výnosy celkem	47 808	117 606	71 288	104 019
Výsledek hospodaření	15 443	27 672	22 961	33 684

Tabulka 2

Rostoucí zisky z hospodářské (vedlejší) činnosti biskupství potvrzují růst významu hospodářské činnosti, která zajišťuje krytí ztrát v činnosti hlavní.

V tržbách jsou hlavně nájem z pronajímaných bytů, v ostatních výnosech jsou zahrnuty zejména úrokové výnosy. V tržbách z prodeje majetku jsou pak především výnosy z dlouhodobého finančního majetku, tj. dividendy (zejména Katolického fondu), v roce 2021 položka obsahuje prodej 3 bytových domů (prostředky získané tímto prodejem byly opětovně zainvestovány).

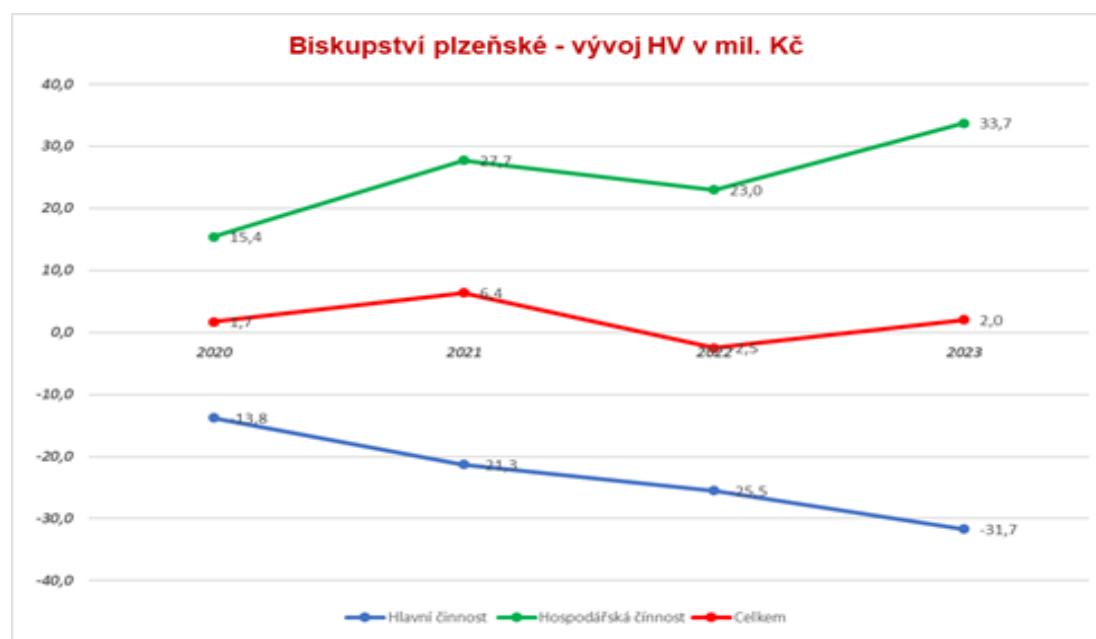
V jiných ostatních nákladech jsou zahrnuty převážně nákladové úroky. Významnou nákladovou položkou jsou odpisy bytových domů.

Správa lesů farností (pachty lesů) je v nákladech zachycena v položce Ostatní nákupy a služby (pěstební péče, pachty a mimořádné pachty) a v tvorbě rezerv (pěstební rezervy). Ve výnosech je prodej dřeva (tržby) a související dotace (Provozní dotace). Mimořádné pachty jsou vypláceny dle finanční výkonnosti lesů dané farnosti po odečtení nákladů BP na tuto správu.

Vývoj celkového hospodaření Biskupství plzeňského (v tis. Kč)

	Biskupství plzeňské - celkem			
Výkaz zisku a ztráty	2020	2021	2022	2023
Nákupy a služby	16 831	21 423	25 251	36 272
- Spotřeba materiálu, energie	4 080	5 155	5 546	6 467
- Opravy a udržování	2 402	3 099	3 573	7 859
- Ostatní nákupy a služby	10 349	13 169	16 132	21 946
Osobní náklady	66 357	67 456	71 399	74 714
Ostatní náklady	15 687	17 377	26 805	41 563
- Dary	14 000	15 450	18 422	26 803
- Jiné ostatní náklady	1 687	1 927	8 383	14 760
Odpisy a jiné náklady	17 863	68 148	23 187	31 465
- Odpisy dlouhodobého majetku	17 620	18 168	21 012	29 215
- Prodaný dlouhodobý majetek	775	43 347	0	163
- Tvorba a použití rezerv a OP	-532	6 633	2 175	2 087
Daně a poplatky	1 548	3 981	449	2 806
Náklady celkem	118 286	178 385	147 091	186 820
Provozní dotace	4 972	2 151	1 165	4 066
Přijaté příspěvky	61 198	55 512	57 654	62 197
Tržby	32 740	42 190	55 575	83 975
Ostatní výnosy	12 171	11 864	22 489	31 270
Tržby z prodeje majetku	8 884	73 059	7 710	7 291
Výnosy celkem	119 965	184 776	144 593	188 799
Výsledek hospodaření	1 679	6 391	-2 498	1 979

Tabulka 3

C. Ekonomická situace farností

Vývoj hospodaření farností plzeňské diecéze v hlavní činnosti (v tis. Kč)

	Farnosti plzeňské diecéze - hlavní činnost			
Výkaz zisku a ztráty	2020	2021	2022	2023
Nákupy a služby	135 725	127 416	109 923	108 790
- Spotřeba materiálu, energie	12 171	13 908	14 831	15 893
- Opravy a udržování	116 515	105 148	86 523	80 771
- Ostatní nákupy a služby	7 039	8 360	8 569	12 126
Osobní náklady	1 423	1 248	948	795
Ostatní náklady	11 919	15 251	18 312	16 718
- Dary	9 830	13 155	16 370	15 476
- Jiné ostatní náklady	2 089	2 096	1 942	1 242
Odpisy a jiné náklady	11 348	13 163	15 226	19 366
- Odpisy dlouhodobého majetku	9 987	12 186	13 447	14 474
- Prodaný dlouhodobý majetek	1 362	977	1 779	4 892
- Tvorba a použití rezerv a OP	-1	0	0	0
Daně a poplatky	2 333	796	458	2 913
Náklady celkem	162 748	157 874	144 867	148 582
Provozní dotace	99 624	87 497	68 051	60 337
Přijaté příspěvky	19 959	20 512	19 380	26 183
Tržby	1 058	353	556	911
Ostatní výnosy	16 824	20 681	24 731	24 501
Tržby z prodeje majetku	1	1	126	19 750
Výnosy celkem	137 466	129 044	112 844	131 682
Výsledek hospodaření	-25 282	-28 830	-32 023	-16 900

Tabulka 4

Prezentované výkazy farností jsou sečtené výkazy všech farností plzeňské diecéze, výkazy farností nejsou auditovány.

Provozní dotace obsahují i dotace IROP. V přijatých příspěvcích jsou zejména příspěvky pro farnosti ze solidarity, v ostatních výnosech časová rozlišení darů a běžné dary pro farnosti. V roce 2023 jsou v prodejších zahrnuty prodeje far.

V poskytnutých darech jsou účtovány příspěvky do Solidárního fondu (viz strana 9).

Vývoj hospodaření farností plzeňské diecéze v hospodářské činnosti (v tis. Kč)

	Farnosti plzeňské diecéze - hospodářská činnost			
Výkaz zisku a ztráty	2020	2021	2022	2023
Nákupy a služby	8 382	5 157	6 517	8 723
- Spotřeba materiálu, energie	1 384	1 429	2 061	3 100
- Opravy a udržování	2 142	1 340	1 751	2 541
- Ostatní nákupy a služby	4 856	2 388	2 705	3 082
Osobní náklady	199	175	161	285
Ostatní náklady	19	11	0	9
- Dary	0	0	0	0
- Jiné ostatní náklady	19	11	0	9
Odpisy a jiné náklady	13 488	31 624	4 902	4 077
- Odpisy dlouhodobého majetku	2 148	1 952	2 139	2 514
- Prodaný dlouhodobý majetek	11 340	29 672	2 763	1 385
- Tvorba a použití rezerv a OP	0	0	0	178
Daně a poplatky	3 090	6 129	6 262	5 692
Náklady celkem	25 178	43 096	17 842	18 786
Provozní dotace	2 171	934	390	1 674
Přijaté příspěvky	8	37	0	0
Tržby	27 495	30 313	36 297	41 880
Ostatní výnosy	1 146	1 451	4 163	5 196
Tržby z prodeje majetku	27 679	50 543	17 293	7 737
Výnosy celkem	58 499	83 278	58 143	56 487
Výsledek hospodaření	33 321	40 182	40 301	37 701

Tabulka 5

I hospodářská činnost farností postupně roste. Tržby představují nájmy a pachty. V ostatních výnosech jsou zejména výnosové úroky. V tržbách z prodeje majetku jsou i výnosy z dlouhodobého majetku.

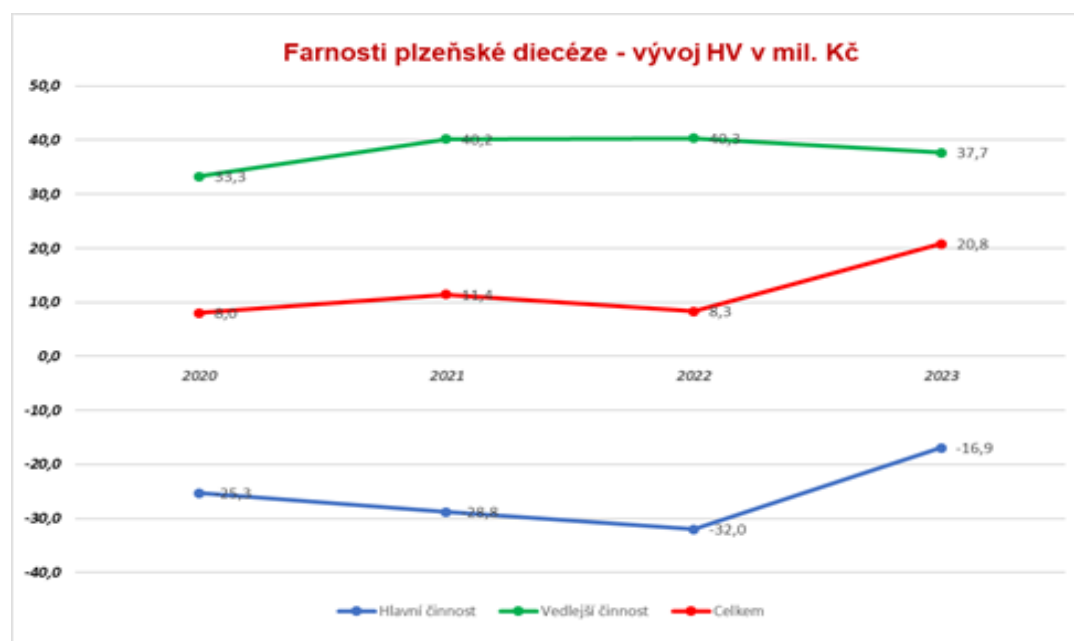
V letech 2020 až 2022 jsou v prodeji majetky zahrnuty i fary, přičemž zisk z jejich prodeje je postupně dlouhodobě investován (do doby finálního zainvestování jsou tyto prostředky uloženy v režimu zápůjčky u biskupství).

Kladný výsledek hospodaření farností je investován do dlouhodobých investic, jejichž výnosy budou sloužit na úhradu budoucích ztrát hlavní činnosti farností.

Vývoj celkového hospodaření farností plzeňské diecéze (v tis. Kč)

	Farnosti plzeňské diecéze - celkem			
Výkaz zisku a ztráty	2020	2021	2022	2023
Nákupy a služby	144 107	132 573	116 440	117 513
- Spotřeba materiálu, energie	13 555	15 337	16 892	18 993
- Opravy a udržování	118 657	106 488	88 274	83 312
- Ostatní nákupy a služby	11 895	10 748	11 274	15 208
Osobní náklady	1 622	1 423	1 109	1 080
Ostatní náklady	11 938	15 262	18 312	16 727
- Dary	9 830	13 155	16 370	15 476
- Jiné ostatní náklady	2 108	2 107	1 942	1 251
Odpisy a jiné náklady	24 836	44 787	20 128	23 443
- Odpisy dlouhodobého majetku	12 135	14 138	15 586	16 988
- Prodaný dlouhodobý majetek	12 702	30 649	4 542	6 277
- Tvorba a použití rezerv a OP	-1	0	0	178
Daně a poplatky	5 423	6 925	6 720	8 605
Náklady celkem	187 926	200 970	162 709	167 368
Provozní dotace	101 795	88 431	68 441	62 011
Přijaté příspěvky	19 967	20 549	19 380	26 183
Tržby	28 553	30 666	36 853	42 791
Ostatní výnosy	17 970	22 132	28 894	29 697
Tržby z prodeje majetku	27 680	50 544	17 419	27 487
Výnosy celkem	195 965	212 322	170 987	188 169
Výsledek hospodaření	8 039	11 352	8 278	20 801

Tabulka 6

II. SOLIDARITA DIECÉZE

A. Celkový přehled solidarity v diecézi

Přehled Solidarity BP 2020 – 2023 (v Kč)

Solidarita BP - náklady	2020	2021	2022	2023
Školy celkem	1 954 000	1 921 000	1 480 000	1 560 000
Charity celkem	2 700 000	2 400 000	2 200 000	2 459 895
Farnosti - ze Solidárního fondu	4 040 792	5 994 416	6 801 500	6 185 000
<i>Solidární fond - pojistné na nemovitosti</i>	<i>847 360</i>	<i>971 450</i>	<i>993 500</i>	<i>1 096 000</i>
<i>Solidární fond - schv. žádosti - I. kolo</i>	<i>1 825 000</i>	<i>1 107 593</i>	<i>1 626 000</i>	<i>805 000</i>
<i>Solidární fond - schv. žádosti - II. kolo</i>	<i>1 368 432</i>	<i>3 915 373</i>	<i>4 182 000</i>	<i>4 284 000</i>
Farnosti - projekty IROP + průtokové dary	1 600 000	606 913	5 004 644	13 500 000
Farnosti z NF Dominanty	0	0	2 000 000	2 000 000
Hospice a ONŽ	350 000	350 000	330 000	470 000
Náklady celkem	10 644 792	11 272 329	17 816 144	26 174 895
Solidarita BP - výnosy	2020	2021	2022	2023
Příspěvky farností - celkem	4 040 792	5 994 416	6 801 500	6 185 000
<i>Regensburg v EUR</i>	<i>285 900</i>	<i>283 100</i>	<i>283 100</i>	<i>297 300</i>
Regensburg v Kč	7 725 013	7 174 157	6 969 917	7 048 983
NF Dominanty	0	0	2 000 000	2 000 000
Ostatní - Kraj, sestry	750 000	300 000	900 000	9 059 895
Výnosy celkem	12 515 805	13 468 573	16 671 417	24 293 878
SF - odvody farností za předchozí rok	7 477 005	6 118 721	8 200 680	10 890 807

Tabulka 7

B. Solidární fond plzeňské diecéze

Solidární fond („SF“) plzeňské diecéze je významnou součástí vnitřní solidarity diecéze. Zdroje fondu jsou příspěvky farností ze sbírek, příspěvků a darů a dále z výsledku hospodaření v hospodářské činnosti farnosti po zdanění.

Čerpání ze solidárního fondu je určeno farnostem na opravy, rekonstrukce a investice a dále částečně na krytí nákladů biskupství spojených se zajištěním činností farností.

Farnosti mají právo žádat o příspěvek ze solidárního fondu diecéze. Své žádosti konzultované s ekonomickou radou farnosti předkládají ve stanovených termínech. O přidělení příspěvku rozhoduje šestičlenná komise, kde polovina členů je z vikariátů z členů pastoračních rad farností. Zároveň jsou přítomni dva pozorovatelé jako kontrola nestrannosti komise.

Nadační fond Dominanty vznikl v roce 2006 (Biskupství plzeňské je zakladatelem) a od roku 2021 zajišťuje pro projekty farností dodatečné zdroje financování formou veřejné sbírky.

Jeho posláním je obnova a ochrana movitých i nemovitých církevních památek v plzeňské diecézi. Péče nadačního fondu o církevní kulturní památky se nevztahuje jen na státem registrované kulturní památky, ale na všechny objekty historicky a kulturně cenné v plzeňské diecézi.

Nadační fond umožňuje veřejnosti i podnikatelským subjektům podpořit obnovu kulturních církevních památek naší diecéze. Od roku 2022 jsou příspěvky z NF Dominanty dalším zdrojem podpory farností v rámci solidarity.

Průtokové dary jsou dary přijaté biskupstvím a následně přeposlané farnosti na konkrétní projekt.

Biskupství podporuje Hospic sv. Jiří v Chebu, ONŽ - pomoc a poradenství pro ženy a dívky, z.s., a od r. 2023 i Domácí hospic Západ.

Každoročním významným příspěvkem do solidarity BP je podpora z Regensburgu, tj. z partnerského rezenského biskupství.

C. Mzdový pastorační fond

Přehled příspěvků farností do Mzdového pastoračního fondu (v Kč)

MPF	2021	2022	2023
Příspěvky farností	595 341	673 123	1 063 365

Tabulka 8

Mzdový pastorační fond slouží k vytváření finančního zdroje k podílení se na financování osobních nákladů zaměstnanců biskupství v pastorační. Je tvořen příspěvky farností, které jsou stanoveny podle daných pravidel vždy za daný kalendářní rok podle výše nákladů na pracovní místo pastoračního asistenta.

Řada farností podporuje svými dary napřímo charity a projekty mimo diecézi, tato podpora každoročně představuje celkem cca 1 mil. Kč.

III. STRUKTURA PERSONÁLNÍCH NÁKLADŮ

A. Personální náklady diecéze

Personální náklady se skládají z nákladů biskupství na mzdy zaměstnanců působících na biskupství a ve farnostech, zdravotního a sociálního pojištění placeného zaměstnavatelem a benefitního příjmu poskytovaného zaměstnancům.

Benefitní příjem je mimomzdový příjem, který je na straně zaměstnance osvobozen od daně z příjmu. Jedná se o příspěvek na stravování, příspěvek na údržbu oděvů kněží a jáhnů a ostatní benefity (poukázky flexi, příspěvky na důchodové produkty a volnočasové aktivity).

Zaměstnanci jsou rozdělení do tří skupin – kněží a jáhni, pastorační asistenti působící ve farnostech a administrativní (zaměstnanci pracující na biskupství a v zázemí diecéze).

BP – struktura osobních nákladů za skupiny (v Kč)

2021	Hrubé mzdy	ZP a SP zaměstnavatel	Benefity	Celkem
Kněží a jáhni	19 256 372	6 410 756	2 531 352	28 198 480
Pastorační asistenti	2 845 693	949 384	367 323	4 162 400
Administrativa	24 364 285	7 624 109	1 855 241	33 843 635
Celkem	46 466 350	14 984 250	4 753 916	66 204 516

2022	Hrubé mzdy	ZP a SP zaměstnavatel	Benefity	Celkem
Kněží a jáhni	19 929 520	6 573 867	2 817 466	29 320 853
Pastorační asistenti	3 327 384	1 095 279	446 283	4 868 946
Administrativa	26 272 287	8 091 650	2 065 999	36 429 936
Celkem	49 529 191	15 760 795	5 329 748	70 619 734

2023	Hrubé mzdy	ZP a SP zaměstnavatel	Benefity	Celkem
Kněží a jáhni	20 735 114	6 834 562	3 131 219	30 700 895
Pastorační asistenti	3 914 320	1 260 800	514 987	5 690 107
Administrativa	27 366 200	8 472 884	2 253 086	38 092 170
Celkem	52 015 634	16 568 246	5 899 292	74 483 172

Tabulka 9

B. Průměrné mzdy v diecézi

Průměrná výše hrubé mzdy a benefitů v roce 2023 (v Kč)

2023	Průměrná mzda	Přísp. na stravování	Údržba oděvů	Ostatní benefity
Kněží a jáhni	23 173	1 662	656	986
Pastorační asistenti	23 915	1 342	0	1 340
Administrativa	31 307	1 179	0	1 383

Tabulka 10

- benefity nepodléhají na straně zaměstnance zdanění

Průměrné hrubé mzdy za skupiny (v Kč)

	2021	2022	2023
Kněží a jáhni	20 385	22 155	23 173
Pastorační asistenti	20 979	22 343	23 915
Administrativa	26 421	29 391	31 307
Vedení biskupství	44 496	45 262	47 133
Vedoucí oddělení	54 947	57 619	63 311

Tabulka 11

Do výpočtu průměrných mezd ve výše uvedených skupinách vstupují měsíční hrubé mzdy a všechny odměny v daném roce.

V položce vedení biskupství je zahrnut diecézní biskup a generální vikář. V položce vedoucí oddělení jsou zahrnuti manažeři jednotlivých oddělení biskupství a všechny jejich odměny za všechna jejich angažmá.

I přes každoroční růst osobních nákladů jsou mzdy ve všech sledovaných skupinách zaměstnanců biskupství významně nižší než mzdy za srovnatelnou práci ve veřejném či soukromém sektoru v ČR (srov. také DODATEK 1 o ekonomice Charity).

Vedení biskupství pracuje s cílem vyrovnaného hospodaření, tj. aby zisky z hospodářské činnosti ideálně každoročně kryly ztráty z činnosti hlavní.

Současné výnosy nedávají prostor pro vyšší personální náklady.

C. Další formy finanční podpory

Kromě již zmiňovaných Solidárního fondu a Mzdového fondu jsou na biskupství k dispozici ještě tři další „malé“ podpůrné zdroje finanční podpory, ze kterých mohou zájemci po požádání a schválení příslušné žádosti čerpat příspěvky na nejrůznější pastorační projekty farností a vzdělávání. Zároveň je ve farnostech zavedena platba, kterou farnosti přispívají na provoz a údržbu soukromých vozidel svých farářů.

Vzdělávání kněží a jáhnů

Podle směrnice „Vzdělávání kněží v plzeňské diecézi“ (k dispozici [ZDE](#)) má každý kněz a jáhen působící v diecézní pastorační povinnost ročně absolvovat minimálně 2 dny vzdělávání vybraného z předem schválených či biskupstvím organizovaných kurzů, případně kurzu předem na vyžádání schváleného generálním vikářem, na které může každoročně čerpat příspěvek biskupství až do výše 5.000 Kč. Podrobnosti srov. [P2](#) III. C.

Podpora vzdělávání ostatních spolupracovníků

Kromě toho mohou pastorační spolupracovníci ve farnostech (pastorační asistenti, lektori, akolyté, katecheté, katechisté, členové pastoračních či ekonomických rad farností apod.) po konzultaci s vlastním farářem či administrátorem farnosti každoročně požádat biskupství o příspěvek na náklady na vlastní vzdělávání ze vzdělávacího fondu spravovaného personálním oddělením. V roce 2024 bylo vyčerpáno cca 80 tis. Kč na vzdělávání pastoračních asistentů/asistentek pracujících ve farnostech, v kategoriální pastorační, na pastoračním oddělení či DCM. Dobrovolníci ve farnostech, kteří slouží jako katecheté, lektori, akolyté atd., tuto finanční podporu zatím využívat nezačali.

Pastorační finanční podpora

Každá farnost, případně i církevní či s církví spolupracující komunita, sdružení či spolek, pak může každoročně podat na pastorační oddělení biskupství žádost o příspěvek na konkrétní pastorační, evangelizační či preevangelizační projekty. Pro rok 2024 bylo z tohoto fondu rozděleno celkem 300.000 Kč na 26 projektů od 18 žadatelů (většinou v částkách ve výši 7 až 15 tis. Kč na projekt).

Auta kněží a zaměstnanců

Na rozdíl od zaměstnanců biskupství pracujících v podpůrných pastoračních či administrativních rolích, jejichž potřebná mobilita je zajištěna služebními auty (částečně vázanými na osobu, částečně sdílenými více lidmi jednoho oddělení či i více odděleními), mobilita kněží a jáhnů je až na výjimky zajišťována vozidly v jejich soukromém vlastnictví. Každý z nich má podle tříměsíčního sledování svých pastoračních služebních cest zpracován tzv. „paušální cestovní příkaz“, na jehož základě je vypočtena finanční náhrada za PHM a amortizaci jeho soukromého vozidla, kterou knězi/jáhnovi každoměsíčně vyplácí farnost, ve které vykonává svoji pastorační službu.

IV. STRUKTURA VÝNOSŮ

A. Výdělečné aktivity farností a biskupství

Struktura výnosů farností a biskupství

Výnosy z hospodářské činnosti představují zejména nájmy a pachtý a výnosy z finančního majetku.

Výnosy v hlavní činnosti jsou z darů, dotací a sbírek, v případě biskupství včetně položek solidarity a státního příspěvku na provoz.

Samotné přijaté platby splátek finanční náhrady a delimitace nejsou výnosy biskupství, ale jsou ze své podstaty zachyceny pouze bilančně. Do výnosů se následně propisují až realizované výnosy z investic, na které byla použita finanční náhrada či delimitace.

Výdělečné aktivity – výnosy z hospodářské činnosti farnosti (v Kč)

Výnosy farností	2021	2022	2023
Pronájmy - zemědělská činnost	12 832 334	13 257 106	13 968 290
Pronájmy - antény	1 015 165	1 121 490	1 318 155
Pronájmy - byt	2 584 718	2 977 584	3 200 920
Pronájmy - nebytové prostory	869 742	920 488	1 071 388
Pronájmy - pro důlní činnost	302 218	582 705	678 382
Pronájmy - ostatní	925 067	1 162 271	1 349 984
Pachty lesů - od BP	1 071 979	3 822 917	6 203 527
Úrokové výnosy	1 400 608	4 004 728	5 053 035
Celkem	21 001 831	27 849 289	32 843 681

Tabulka 12

Farnosti pronajímaly ke konci roku 2023 celkem 56 bytů na farách pro kněze, 44 bytů (na farách i v bytových domech) pro ostatní nájemníky a 22 nebytových prostorů.

Výdělečné aktivity – výnosy z hospodářské činnosti biskupství (v Kč)

Výnosy biskupství	2021	2022	2023
Tržby - nájemné a služby	31 902 080	43 074 462	69 231 221
Tržby - zboží a ostatní	562 910	612 325	760 724
Dividendy - Katolický fond	4 309 153	6 715 453	5 649 609
Dividendy - ostatní	0	986 323	1 117 833
Úrokové výnosy	698 934	10 648 748	10 632 716
Celkem	37 473 077	62 037 311	87 392 104

*Tabulka 13***B. Finanční náhrada a delimitace**

Finanční náhrada představuje platby od státu za majetek, který byl v minulosti církvi ukraden. Je to zdroj prostředků, který nás zavazuje k odpovědnosti za budoucnost. Jedná se o kompenzaci, kterou stát vyplácí církvím a náboženským společnostem za majetek, který jim byl odebrán během komunistického režimu v Československu. Tento proces je součástí širšího vyrovnání mezi státem a církvemi, který je znám pod pojmem církevní restituce. V rámci těchto restitucí byly církvím navráceny některé nemovitosti, které byly protizákonně zabaveny. Protože nebylo možné vrátit veškerý majetek, stát se zavázal poskytnout finanční náhradu. Kromě toho tato náhrada slouží jako kompenzace za přerušení hospodaření s tímto majetkem.

Delimitace se týká přerozdělení majetku, kompetencí nebo území mezi jednotlivými diecézemi. Tento proces začal také v důsledku reorganizace v souvislosti se založením Diecéze plzeňské v roce 1993.

Delimitace AP (od Arcibiskupství pražského) představuje finanční vyrovnání (kapitálové dovybavení), při vzniku diecéze totiž nedošlo k převodu nemovitého majetku ve vlastnictví AP na území naší diecéze.

Státní příspěvek od státu na provoz

- příspěvek státu se každoročně snižuje o 2.757 tis. Kč, naposledy bude vyplacen v roce 2029
- příspěvky jsou účtovány do výnosů biskupství v hlavní činnosti daného roku

Splátky finanční náhrady a delimitace AP

- poslední splátku finanční náhrady obdrží biskupství v roce 2042

- poslední splátku delimitace obdrží biskupství od Arcibiskupství pražského v roce 2046
- splácení obou titulů je rozloženo do 30 let
- splátky jsou inflačně navyšovány (od roku 2024 je počítáno s roční inflací ve výši 2%)
- tyto splátky jsou účtovány pouze bilančně (daná pohledávka je každoročně navýšena o inflační navýšení a ponížena o přijatou splátku), ve výkazu zisku a ztráty se objeví až výnosy či náklady zainvestovaných finančních prostředků

Státní příspěvek od státu (v Kč)

Rok	Státní příspěvek
2020	41 356 500
2021	38 599 400
2022	35 842 300
2023	33 085 200
2024	30 328 100
2025	27 571 000
2026	24 813 900
2027	22 056 800
2028	19 299 700
2029	16 542 600
2030	0

Tabulka 14

Splátky finanční náhrady a delimitace AP (v Kč)

Rok	Finanční náhrada	Delimitace AP
2020	94 993 799	17 551 420
2021	97 653 625	18 113 065
2022	100 778 541	18 801 362
2023	104 608 126	21 640 368
2024	120 403 953	23 955 887
2025	133 287 176	24 435 005
2026	135 952 919	24 923 705
2027	138 671 978	25 422 179
2028	141 445 417	25 930 622
2029	144 274 326	26 449 235
2030	147 159 812	26 978 219

Tabulka 15

C. Kostelní sbírky, dary a dotace

Účelové sbírky jsou sbírky vyhlášené biskupstvím na konkrétní účel. Jejich cílem je podpora určitého projektu, aktivit nebo potřeb církve. Z farností jsou odesílány na biskupství a odtud jsou posílány na konkrétní účely.

Přehled účelových sbírek v diecézi (v Kč)

	2020	2021	2022	2023
Sbírka na biblický apoštolát	0	116 194	174 821	202 051
Svatopetrský haléř	258 365	169 036	245 971	256 379
Sbírka na Svatou zemi	148 242	136 824	137 792	192 300
Sbírka na pomoc pronásl. křesťanům	191 588	227 367	174 553	296 160
Sbírka na diecézi	200 174	166 384	201 710	234 660
Sbírka na podporu Arcib. semináře	232 937	187 483	203 219	207 974
Sbírka na charitu	174 221	192 780	201 176	233 428
Sbírka na misie	87 910	379 985	344 392	383 836
Sbírka na Setkání mládeže v Lisabonu	0	0	210 820	0
Sbírka na katolická média	0	0	205 271	232 514
Celkem	1 293 437	1 576 053	2 099 725	2 239 302
Sbírka na Ukrajinu - přes Charitu ČR	0	0	1 330 000	0

Tabulka 16

Přehled příjmů z darů fyzických a právnických osob a dotací farností (v tis. Kč)

Příjmy farností	2020	2021	2022	2023
přijaté dary	10 986	18 504	13 047	16 663
dotace	32 650	32 242	29 186	38 281
dotace IROP	53 229	103 389	44 694	54 652
Celkem	96 865	154 135	86 927	109 596

Tabulka 17

Přehled příjmů z darů fyzických a právnických osob a dotací biskupství (v ~~tis.~~ Kč) oprava 20. 10. 2024

Výnosy biskupství	2020	2021	2022	2023
Solidární fond ČBK	4 000 000	5 500 000	11 142 857	11 142 857
Dary, přisp. a sbírky	607 037	522 994	848 057	3 548 860
Dary - Lisabon 2023	0	0	60 000	1 481 672
Renovabis	435 412	589 281	887 776	472 128
Dotace	487 507	955 589	645 660	1 461 580
Celkem	5 529 956	7 567 865	13 584 350	18 107 096

Tabulka 18

Vývoj výše kostelních sbírek v diecézi vzhledem k počtu účastníků bohoslužeb (v Kč)

Diecéze plzeňská	2014	2019	2024
počet účastníků bohoslužeb	8 421	7 887	6 285
průměrný věk v letech	50,26	50,09	50,56
výdělečně činných	3 080	3 263	2 788
nevýdělečně činných	5 341	4 624	3 497
sbírka za celou diecézi	135 282	205 130	218 912
příspěvek do sbírky přepočtený na jednoho účastníka	16,06	26,01	34,83

Tabulka 19

Z výše uvedené tabulky lze vyčíst, že skutečností naší diecéze je postupný úbytek návštěvníků bohoslužeb. Věkový průměr se drží kolem 50 let. Úbytek se týká všech věkových kategorií.

Výše sbírek se pomaličku zvyšuje stejně jako darovaná částka přepočtená na jednoho účastníka bohoslužeb. Je třeba ovšem zohlednit také inflaci, která byla v uplynulých letech vysoká.

Podrobný přehled údajů ze sčítání účastníků bohoslužeb v plzeňské diecézi 2009 – 2024 je k dispozici [ZDE](#).

V. STRUKTURA MAJETKU

Přehledy níže uvádějí strukturu hospodářského majetku biskupství a farností, v případě biskupství včetně souvisejících závazků.

A. Struktura majetku biskupství a farností

Struktura majetku biskupství (v Kč)

Biskupství plzeňské	Portfolio k 31.12.2023		
Investice	účetní hodnoty	tržní ceny	podíl
Stavby a pozemky - vedl. činnost	1 069 160 668	1 314 600 000	67,16%
Pole, st. pozemky, lesy	27 769 318	44 500 000	2,27%
Majetkové účasti	24 549 059	30 750 000	1,57%
Úvěry a půjčky	43 246 475	43 246 475	2,21%
KAF Růstový	165 000 000	192 992 819	9,86%
KAF Nemovitostní	61 670 000	63 617 988	3,25%
KAF Výnosový	10 000 000	11 867 000	0,61%
Fondy kvalifikovaných investorů	102 722 372	105 990 676	5,41%
Účty v bankách	138 904 541	138 904 541	7,10%
Zápůjčky farnostem	11 000 000	11 000 000	0,56%
Investice - celkem	1 654 022 433	1 957 469 499	100,00%
Závazky	účetní hodnoty	tržní ceny	podíl na Inv.
Úvěry UCB - Studentská	-160 000 000	-160 000 000	8,17%
Zápůjčky od farností	-113 763 407	-113 763 407	5,81%
Závazky - kauce byty	-8 892 188	-8 892 188	0,45%
Lesy - pěstební rezerva	-8 455 000	-8 455 000	0,43%
Závazky - celkem	-291 110 595	-291 110 595	14,87%
Saldo - celkem	1 362 911 838	1 666 358 904	85,13%

Tabulka 20

Struktura majetku farností (v Kč)

Farnosti	Pozemky k 31.12.2023		
Druhy pozemků	výměry v ha	tržní ceny - odhad	podíl
Orná půda	2 188	674 998 000	41,76%
Lesní pozemky	1 967	655 207 700	40,54%
Trvalé travní porosty	922	185 045 400	11,45%
Ostatní	543	101 052 300	6,25%
Celkem	5 620	1 616 303 400	100,00%

Tabulka 21

Biskupství plzeňské spravuje nemovitý majetek a finance. Nemovitý majetek jsou administrativní budovy, nemovitosti sloužící k pronájmu (generují příjem), pozemky (lesy a zemědělská půda). Finanční prostředky jsou investovány do finančních produktů a fondů s cílem zajistit dlouhodobou udržitelnost financování činnosti biskupství.

Kmenový majetek diecéze: S ohledem na ustanovení kán. 1281 a 1291 Kodexu kanonického práva, které vyžadují určení tzv. „kmenového majetku diecéze“, po konzultaci s ekonomickou radou diecéze, sborem poradců a kněžskou radou diecézní biskup dekretem z 28. 11. 2023 (k dispozici [ZDE](#)) rozhodl, že kmenový majetek diecéze tvoří soubor konkrétních, v dekretu definovaných 14 budov ve vlastnictví Biskupství plzeňského. Výnos z těchto majetků má podle církevního práva zajišťovat mzdové náklady pro kněze, jáhny a pastorační asistenty působící v diecézi, nezbytné náklady na mzdy administrativy a nutné provozní náklady.

Farnosti spravují nemovitý majetek, který představují především kostely, kaple a farní budovy. Některé farnosti vlastní i další budovy/byty, které jsou užívány různým způsobem. Některé slouží k pronájmům a vytvářejí farnostem zisk, jiné slouží přímo životu farností. V majetku farností jsou také pozemky různého charakteru (farní zahrady, dvory, pozemky hřbitovů, zemědělská půda, zeleň, lesy). Farnosti jsou také často správci kulturních památek nejen nemovitých, ale také movitých (lavice, sochy, obrazy, liturgické náčiní). Se správou těchto věcí jsou spojeny náklady a odpovědnost. Finanční prostředky získané formou darů, sbírek, pronájmů, případně z hospodářské činnosti slouží především k úhradě nákladů na provoz, na pastorační aktivity a na opravy nemovitostí.

B. Správa lesů, polí a sakrálních staveb

Správa lesů v majetku farností

Veškeré lesní majetky, které byly vydány v rámci restitučního zákona, byly vydány jednotlivým farnostem, neboť ony byly původními vlastníky. Biskupství plzeňské žádný lesní majetek z restitucí nezískalo.

Celková výměra lesů je 1960 ha. Mezi farnostmi jsou značné rozdíly ve výměrách, majetky jsou roztroušené po celém území diecéze v menších či větších komplexech. Jednotlivé farnosti zpočátku spravovaly majetky přímo, někdy pomocí sjednání odborného lesního hospodáře či hajného biskupstvím. Od roku asi 2019 začalo biskupství nabízet farnostem možnost pachtu lesních majetků. Rozhodne-li se farnost propachtovat lesní pozemek, je sepsána smlouva a stanoví se výše ročního pachtu. Ten je spolu s mimořádným pachtem stanoveným podle aktuálního hospodaření pravidelně farnosti vyplácen. Veškeré faktury za těžbu, zalesnění, výchovu porostů i faktury za prodej dřevní hmoty jdou přes biskupství. Práce prováděné v lese jsou zadávány a kontrolovány pracovníkem biskupství. Účtování o konkrétní farnosti je na biskupství vedeno rozlišeně, je možné do účtování nákladů a výnosů nahlížet.

Výhod pro farnost nese tento způsob hospodaření hned několik. Farnost může lépe plánovat rozpočet díky „fixní“ částce pachtu, nemusí příliš řešit cash-flow kvůli vydaným a přijatým fakturám z lesnictví,

nemusí řešit tvorbu rezerv na pěstební činnosti, farnosti odpadá administrativa dotací (jsou podávány se přes biskupství), odpadá administrativa spojená s fakturací (ulehčení pro kněze i vikariátní účetní).

Projekt udržitelného hospodaření diecéze

Projekt udržitelného hospodaření v diecézi vychází z původního záměru biskupa Tomáše, aby správa získaných pozemků napříč diecézí reflektovala potřeby dnešní doby. A ty nejsou jenom ekonomické, ale souvisí s aktuálními výzvami, zejména klimatickou změnou, úbytkem biodiverzity, změnou v časovém rozvržení srážek a degradací orné půdy. Udržitelná péče o pozemky by tedy měla na všechny tyto aktuální problémy reagovat a snažit se jim čelit. Vzhledem k tomu, že všechny církevní pozemky jsou propachtované zemědělcům, není tento přístup možný bez vzájemné spolupráce. Hlavním prostředkem projektu je tedy komunikace se zemědělci a následná úprava pachtovních smluv tak, aby navržené podmínky hospodaření odpovídaly situaci pronajímaných pozemků. Obecně jsou to hlavně opatření, která by měla zmírnit erozi na pozemcích, kterých se to týká (např. zákaz pěstování určitých plodin, doporučení úpravy osevních plánů či použité agrotechniky). Dále jsou zemědělci motivováni k vysazování neproduktivních ploch, které mají za cíl podpořit biodiverzitu zejména hmyzu a drobné zvěře (biopásy, nektarodárné úhory apod.). Je také věnována pozornost i tzv. soustředěným odtokům, což jsou místa na pozemcích, kterými při větších deštích odtéká voda (a tedy i ornice).

Mimo tato opatření jsou na jednotlivých pozemcích vyhledávána místa, kudy dříve vedla cesta, nebo zde bylo stromořadí či místa, která by byla vhodná pro vytvoření prvku pro zadržení vody v krajině. V takových případech se pokoušíme o obnovu historických cest, realizaci stromořadí či vytváření tůní. Již bylo realizováno stromořadí v Příkopicích a obnova tůně v Bělé nad Radbuzou, letos bude vysazeno další stromořadí v Kydlinách a na příští rok se bude budovat soustava tůní ve Střížovicích u Plzně. Další realizace jsou v přípravě a měly by v dalších letech následovat.

Na zemědělce hospodařící na církevní půdě jsou kladeny relativně velké požadavky, snažíme se to tedy alespoň trochu kompenzovat pořádáním odborných seminářů (již dva ročníky semináře o udržitelném hospodaření s dalším termínem 21.2.2025 či plánovaný seminář o využití dronů v zemědělství), které jsou hlavně zaměřeny na praktické využití inovativních zemědělských postupů. Kombinace všech těchto aktivit by měla směřovat k tomu, aby zemědělské pozemky vlastněné farnostmi a diecézí měly větší přesah než jenom ekonomický a zároveň jejich kvalita a úrodnost zůstala zachována a ideálně se ještě zlepšovala.

- [Udržitelné hospodaření - seminář pro zemědělce 2024 \(bip.cz\)](https://bip.cz/udrzitelne-hospodarení-seminář-pro-zemědělce-2024)
- [Udržitelné hospodaření - seminář pro zemědělce \(bip.cz\)](https://bip.cz/udrzitelne-hospodarení-seminář-pro-zemědělce)
- [Kulatý stůl: Udržitelné hospodaření na zemědělské půdě v plzeňské diecézi \(bip.cz\)](https://bip.cz/kulatý-stůl-udržitelné-hospodarení-na-zemědělské-půdě-v-plzeňské-diecézi)

Nevyužívané sakrální stavby v diecézi

K 30. 6. 2024 bylo na území diecéze evidováno 465 kostelů a 360 kaplí, z toho je ve vlastnictví farností 261 kostelů a 36 kaplí. Za dobu existence diecéze bylo tedy do vlastnictví jiných subjektů k témuž datu převedeno 179 kostelů a kaplí, z toho 22 na jiné církevní subjekty (řády apod.). Podrobný přehled je vám k dispozici v příloze P2 III. A str. 10 – 12.

Právní oddělení biskupství již nějakou dobu postupně mapuje situaci na jiné subjekty převedených kostelů a z dosavadního zjištění zatím vychází poměrně potěšující obrázek zodpovědné následné péče a dobré spolupráce s farností i na takto „opuštěných“ místech. Viz např. seminář „Loci Sacri“ na téma péče o kostely ve správě obcí a spolků [Loci Sacri \(bip.cz\)](https://bip.cz/loci-sacri) konaný 14. 10. 2020 (viz také [Loci Sacri - Loci Sacri](https://bip.cz/loci-sacri), kde najdete prezentace aktivit vedoucích k záchraně kostelů v Lestkově, Otíně, Domaslavi, Všekarech a Krasíkově).

Stávající pilíře tzv. kostelní politiky Biskupství plzeňského stojí zejména na aktivní komunikaci s územními samosprávami (městy, obcemi), popř. místní církvi známými aktivisty (spolky), když v drtivé většině případů dochází k převodu kostelů právě těmito subjekty, ať již z jejich iniciativy či v posledních 3 letech zejména z iniciativy církve.

V roce 2023 byla doplněna škála prvků kostelní politiky o tzv. derelikci jakožto krajní prostředek pro případ, že všechno předtím se v konkrétním případě neuplatní (zájemce o kostel nenajde) a případ kostela je pro takové jednání vhodný (zejména nulové pastorační využití, farnost s tím souhlasí). Za těchto podmínek

byla doposud ve dvou případech přijato rozhodnutí o této „derelikci“, tzn. jednostranném opuštění stavby ve prospěch státu.

S ohledem na pozitivní zkušenosti v některých jednotlivých případech se letos rozšířily výše popsané stávající pilíře tzv. kostelní politiky Biskupství plzeňského o prvek hledání potenciálních patronů z řad fyzických, popř. právnických osob neveřejného charakteru.

- [Loci Sacri - setkání k otázkám péče o kostely ve správě obcí a spolků \(bip.cz\)](#)
- [Loci Sacri - Loci Sacri \(format.com\)](#)

C. Specifická témata správy majetku

Etické investování

Ekonomická rada diecéze (srov. stanovy [ZDE](#)) se na dvou jednáních během roku 2024 (7. 3. 2024 a 20. 6. 2024) zabývala tématem tzv. „etického investování“. Ekonomická rada diecéze se shodla na tom, že toto téma je pro naši diecézi velmi důležité a že bude vhodné výhledově směřovat k vytvoření vlastního „kodexu etického investování“, který by nám pomohl v jednotlivých konkrétních situacích rozhodování.

Pojištění majetku biskupství i farností

Pojištění majetku a odpovědnosti za způsobenou škodu je řešeno centrálně. Příslušné smlouvy jsou uzavřeny mezi Biskupstvím plzeňským a pojišťovnou, přičemž pojištění zprostředkovává makléřská firma OK Group. Pojištěné kryje veškerý majetek biskupství, farností, charit i škol a to jak majetek v hlavní činnosti (kostely, kaple, fary), tak i nájemní bytové domy v hospodářské činnosti. Pojistné je rozpočítáno na jednotlivé pojištěné subjekty a těmito subjekty placeno. Farnosti čerpají na pojištění majetku (mimo vozidel) a odpovědnosti příspěvek ze Solidárního fondu v plné výši.

Řádná a mimořádná správa majetku

V oblasti správy majetku jedná podle „Směrnice ve věcech správy církevního majetku“ (k dispozici [ZDE](#)) statutární orgán farnosti (např. farář, administrátor či moderátor společné duchovní správy) zcela samostatně pouze v rozsahu řádné správy ve smyslu kán. 1281 Kodexu kanonického práva. V rozsahu mimořádné správy jedná platně pouze s písemným souhlasem ordináře (tj. diecézního biskupa či generálního vikáře).

Mimořádnou správou je vždy např. uzavření nájemní smlouvy k nemovitosti na dobu delší než 1 rok či k movité věci jejíž pořizovací cena přesahuje 100.000 Kč (původních 50 tis. Kč daných ve výše uvedené směrnici z r. 2012 bylo od září 2021 aktualizováno na 100 tis. Kč, stejně i dále); dále uzavření smlouvy, dohody nebo jiný právní úkon, včetně smlouvy o smlouvě budoucí, dohody o doplnění obsahu smlouvy či jednostranného právního úkonu, jejichž předmětem je zatěžování majetku, nebo vzdání se práva, úplatný nebo bezúplatný převod či přechod vlastnictví k nemovitým věcem, nebo totéž vůči movitým věcem, jejichž cena či hodnota plnění přesahuje 100.000 Kč, nebo vznik závazku, jehož hodnota či hodnota plnění přesahuje 100.000 Kč, nebo k úkonům, které zakládají účast v jiných subjektech, ručení nebo solidární závazek.

Inventarizace majetku farností

Farnosti mají na základě vnitřního předpisu Biskupství plzeňského „Inventarizace majetku a závazků“ (k dispozici [ZDE](#)) a příslušného zákona o účetnictví povinnost každoročně inventarizovat svůj dlouhodobý nehmotný i hmotný majetek, dlouhodobý finanční majetek a závazky, a to fyzickou inventurou hmotného majetku a dokladovou inventurou u závazků a pohledávek skrze farářem ustanovenou minimálně dvoučlennou inventarizační komisi. Řádná inventarizace má být vykonávána k 31. 12. každého roku (fyzická inventarizace může začít už od září účetního roku do ledna roku následujícího), mimořádná pak např. v souvislosti se změnou statutárního zástupce farnosti (v tom případě jsou pak členy inventarizační komise předávající, přebírající, okrskový vikář a pracovník určený biskupem).

V praxi je často obtížné dostat nastaveným pravidlům. Ne vždy se to daří a v některých farnostech jsou v této věci mezery.

DODATEK

V tomto dodatku k „Finančně-majetkovému profilu diecéze“ připojujeme podrobnější pohled na tři specifické oblasti hospodaření v plzeňské diecézi.

První dvě z nich se týkají velkých církevních právnických osob (Charity a školských zařízení), jejichž hospodaření je tak specifické, že vyžaduje zvláštní pojednání.

Třetí část dodatku se věnuje prezentaci grantového a dotačního systému biskupství, který se jinak prolíná mnoha již výše zmíněnými tématy.

Poslední část pak shrnuje odpovědi ekonomických rad farností na Formulář pro ERF na téma hospodaření farností a služby ekonomických rad ve farnostech.

1. DIECÉZNÍ CHARITA PLZEŇ

Charita v plzeňské diecézi zahrnuje spektrum aktivit týkajících se sociálních služeb, humanitární a zdravotnické pomoci (podrobný popis organizační struktury a služeb Diecézní charity Plzeň (DCHP) a jí zřizovaných lokálních Charit je k dispozici v příloze [P2](#) DODATEK 2). Financování charitních služeb v diecézi je vícezdrojové. Z veřejných zdrojů Charita získává finance z rozpočtů od obcí, krajů a od státu, dále ze strukturálních fondů EU. Dalšími zdroji financování jsou veřejné sbírky (např. Tříkrálová sbírka), dary a také podpora od církve. V loňské roce poskytla Diecéze plzeňská Diecézní charitě Plzeň a jí zřízeným lokálním Charitám dar ve výši 2 459 895 Kč (viz. str 9, tab. 7).

Pro představu o rozsáhlosti těchto služeb lze aspoň souhrnně uvést, že finanční obrat Diecézní charity Plzeň byl v r. 2023 téměř 140 mil. Kč, finanční obrat lokálních (oblastních, městských či farních) Charit pak souhrnně dalších cca 310 mil. Kč, celkem tedy kolem 450 mil. Kč.

Největší nákladovou položkou (pro DCHP i lokální Charity) jsou osobní náklady včetně odvodů (v r. 2023 323 mil. Kč), nejvyššími výnosovými položkami jsou dotace (v r. 2023 321 mil. Kč) a tržby za vlastní výkony a od zdravotních pojišťoven (v r. 2023 165 mil. Kč).

Charity jsou pak částečně financovány i z darů (v r. 2023 15 mil. Kč), příspěvku od biskupství plzeňského (2 mil. Kč), či Tříkrálové sbírky (2,5 mil. Kč) či dalších církevních sbírek (necelých 0,5 mil. Kč).

Podrobný přehled je k dispozici v tabulce na následující straně.

Hospodaření Diecézní charity Plzeň (DCHP) a společně DCHP + lokálních Charit v diecézi (Celkem) v Kč:

Položka	DCHP	Celkem
Spotřeba mat., zbož. a ener.	17 222 270	56 798 241
Opravy a udržování	3 558 559	12 206 595
Náklady na služby	7 154 079	23 568 167
Mzdové náklady bez OON	73 247 258	233 521 854
OON - DPC a DPP	4 169 466	10 208 652
Soc. a zdr. pojištění	25 283 416	79 329 254
Ostatní osobní náklady	1 737 909	6 324 649
Ostatní náklady	2 953 580	6 710 877
Odpisy + zůstatková cena z prodaného majetku	3 955 136	15 873 177
Náklady celkem	139 281 674	444 541 466
Tržby za vl.výkony a služby	25 965 042	120 908 585
Tržby za služby v rámci IP	0	4 405 732
Tržby od zdravotních pojišťoven	2 137 716	39 877 234
Dotace z MPSV na sociální služby	0	0
Dotace z MPSV na ostatní projekty	0	0
Dotace z kraje na sociální služby ze zdrojů MPSV	44 332 026	143 485 637
Dotace z kraje na sociální služby ze zdrojů kraje	2 221 831	10 749 677
Dotace z kraje na ostatní projekty	0	0
Ostatní ministerstva a Úřad vlády	1 225 804	1 258 804
Dotace obce, města na sociální služby	15 926 487	40 377 849
Ostatní dotace na sociální služby EU	16 365 461	34 112 511
Ostatní dotace (např. Úřad práce, ostatní EU)	10 561 673	11 364 755
Ostatní výnosy	5 644 717	23 310 557
Dary	11 549 236	14 823 234
Dar zřizovatele (Biskupství plzeňské)	1 701 355	2 152 357
Dary obce, města	0	20 000
Tříkrálová sbírka	1 536 443	2 573 711
Sbírky církevní, včetně Poutní almužny	224 598	427 396
Sbírky veřejné	0	0
Výnosy celkem	139 392 390	449 848 040
Hospodářský výsledek	110 716	5 306 575
Pořízení investice stavební, včetně pozemků	3 326 102	8 768 794
Pořízení zařízení, strojů	1 667 652	9 621 194
Celkem investiční výdaje	4 993 754	18 389 988
Dotace na investice	2 821 230	7 686 394
Dar na investice Biskupství plzeňské	37 314	582 733

2. CÍRKEVNÍ ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

Základními zdroji financování chodu církevních školských zařízení (srov. jejich podrobný organizační popis v příloze [P2](#) DODATEK 3) je příspěvek z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, příspěvek zřizovatele, školné, dotace a dary.

Školská zařízení jsou zapsána v rejstříku škol a školských zařízení. Církevní školy dostávají z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky příspěvek na mzdy a provoz školy. Výše příspěvku je odvozena od výše příspěvku poskytovaného státním školám v předcházejícím kalendářním roce. Státní školy dále dostávají od svých zřizovatelů – obcí a krajů příspěvek na provoz a investiční akce. Církevní školy musí tyto potřebné finanční prostředky shánět z jiných zdrojů – nejčastěji od zřizovatele, z dotací a darů.

Církevní gymnázium v Plzni (cirkevnigymnazium.cz) se nachází v budově Města Plzně, kterou má v dlouhodobé bezplatné výpůjčce, přičemž je škola povinna o budovu pečovat včetně investičních oprav. Škola v roce 2022 hospodařila s obratem kolem 57 mil. Kč. Nejvyšší nákladovou položkou byly osobní náklady včetně odvodů (44,5 mil. Kč) a služby a ostatní výdaje (8,5 mil. Kč). Z výnosů tvořily nejvyšší částku státní dotace (přes 50 mil. Kč); příspěvek Biskupství plzeňského tvořil 500 tis. Kč. Na škole je vybíráno školné ve výši 500,- Kč měsíčně na žáka nižšího gymnázia a 700,- Kč měsíčně na žáka vyššího gymnázia. Sourozenská sleva za druhé dítě je 50 %, další sourozenci příspěvek neplatí. Osvobození od platby se vztahuje také na situace hmotné nouze a v případech hodných zvláštního zřetele (na základě žádosti a individuálního posouzení rozhoduje o snížení či odpuštění příspěvku ředitel školy). Pro podrobnosti o hospodaření srov. [Výroční zpráva Církevního gymnázia v Plzni 2022-23](#).

Církevní základní a střední škola (cisplzen.cz) se také nachází v budově Města Plzně, kterou má též v dlouhodobé bezplatné výpůjčce a je o ni povinna pečovat včetně investičních oprav. V současné době probíhá realizace přístavby budovy školy. Škola v roce 2022 hospodařila s obratem kolem 42 mil. Kč. Nejvyšší nákladovou položkou byly mzdové náklady včetně odvodů (32 mil. Kč) a služby (4 mil. Kč). Z výnosů tvořily nejvyšší částku státní dotace (téměř 39 mil. Kč); příspěvek Biskupství plzeňského tvořil 650 tis. Kč. Pro podrobnosti o hospodaření srov. [Výroční zpráva základní a střední školy 2022-23](#).

Mateřská škola kardinála Berana v Plzni (mskb.cz) se nachází v prostorech Západočeské univerzity, kde veškeré náklady související s opravami a údržbou prostor hradí Západočeská univerzita Plzeň. Dále má mateřská škola ještě pobočku na Košutce, která je v bezplatné výpůjčce od Města Plzeň. Zde musí náklady na opravy a údržbu včetně investičních akcí hradit škola. Výše školného je zde 1200,- Kč/měsíc.

Křesťanská pedagogicko-psychologická poradna Plzeň (kppp-plzen.cz) je v nájmu v dominikánském klášteře v Plzni na Jiráskovo náměstí. Nájemní smlouva pokrývá náklady na opravy včetně investičních akcí. Finančně je činnost poradny zabezpečena především státní dotací z MŠMT a dále hospodaří s prostředky z dalších zdrojů. Bezplatné jsou služby pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Podle potřeby poradna realizuje i nadstandardní služby – screeningová šetření, přednášky, kurzy – za úhradu nákladů spojených s těmito činnostmi.

Biskupství přispívá pravidelně na chod církevních školských zařízení v diecézi celkem 2,5 mil. Kč ročně (včetně nákladů na činnost a osobní náklady koordinátorky církevního školství), nepravidelně přispívá na spolufinancování nutných investičních akcí.

3. GRANTOVÝ A DOTAČNÍ SYSTÉM

Plzeňská diecéze financuje své aktivity ze svých zdrojů, ale snaží se získávat finanční prostředky i z jiných zdrojů.

Jedná se především o:

- dotace z EU
- národní dotace
- dotace z rozpočtu krajů, měst, obcí, příspěvky nadací
- dary, Nadační fond Dominanty, veřejné sbírky

Dotace z Evropské unie

Získání dotačních prostředků z Evropské unie je administrativně velmi náročné, výhodou ale bývá větší objem peněz, díky kterým lze financovat rozsáhlejší akce. V minulých letech se podařilo ukončit čtyři velké projekty podpořené z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) - Revitalizace Katedrály sv. Bartoloměje v Plzni, Jezuitský kostel v Klatovech, Obnova Kostela Nanebevzetí Panny Marie v Plasích a Obnova Kostela Nanebevzetí Panny Marie v Přešticích.

Celková cena oprav přesáhla 350 mil. Kč. Další podpořenou aktivitou je projekt "Katedrála sv. Bartoloměje - srdce Plzeňské aglomerace" s rozpočtem cca 45 mil. Kč.

Mezi menší projekty patří např. projekt - Kostel sv. Jana Křtitele - místo bez hranic ve Skalné u Chebu podpořené z Programu přeshraniční spolupráce Česká republika - svobodný stát Bavorsko Cíl EÚS 2014 – 2020, či oprava Obnova hřbitovní kaple v Nicově u Klatov.

Národní dotace

Žádosti o národní dotace pravidelně zpracovává stavební oddělení na opravu především památkově chráněných budov. Další

Dotace z rozpočtů krajů, měst a obcí, příspěvky nadací

Využívány jsou především dotace z rozpočtu Karlovarského a Plzeňského kraje, dotace z rozpočtů měst a obcí, ve kterých jsou akce realizovány. Pravidelně je také žádáno o příspěvek z Nadace 700 let Města Plzně či příspěvek z Grantového programu Prazdroj lidem.

Tyto dotace jsou hojně využívány na opravy kostelů, restaurování varhan ale také na pastorační akce. Mezi pravidelně podporované akce patří např. Noc kostelů, Pohádkové náměstí, Advent, Vánoce, Svíce pro zeměděle, PilsAlive apod.

Dary, Nadační fond Dominanty, veřejné sbírky

Oslovování potenciálních dárců probíhá na půdě jednotlivých farností. Pro možnost oslovení široké veřejnosti pak slouží Nadační fond Dominanty, který je zaměřen na péči o nemovité památky, jednotlivé farnosti mohou tento nadační fond využívat pro sbírání finančních prostředků na opravu svých kostelů.

Pro potencionální dárce je stále organizována veřejná sbírka uveřejněna na internetových stránkách biskupství, kde si dárce mohou vybrat mezi třemi oblastmi, které chtějí podpořit - charitní činnost, školství a kulturní památky.

Projektové oddělení zasílá pravidelně farnostem přehled vypsaných dotačních programů a poskytuje pro farnosti poradenství a podporu v hledání vhodných zdrojů financování a čerpání dotací.

4. ODPOVĚDI Z FORMULÁŘE ERF

Výtah z odpovědí na [Formulář pro ERF: Analýza odpovědí](#) (celkem 59 odpovědí za 59 farností):

4.1. K ekonomice a hospodaření farností

Spolupráce s biskupstvím je polovinou farností vnímána jako spíše dobrá (34x): V oblasti účetnictví a ekonomického oddělení je spolupráce s biskupstvím hodnocena velmi pozitivně. Farnosti oceňují, že mají určenou účetní a mohou čerpat ze Solidárního fondu. Spolupráce s vikariátní účetní a ekonomickým oddělením je vnímána jako výborná. Podpora zahrnuje také pomoc právního a majetkového oddělení, a farnosti si cení, že stavební technik a vikariátní účetní jsou placeni biskupstvím. Biskupství rovněž poskytuje odbornou pomoc při rekonstrukcích, což je farnostmi vnímáno velmi pozitivně. Farnosti také oceňují, že biskupství vychází vstříc jejich požadavkům a různá oddělení jsou ochotná a pomocná. Pozitivní hodnocení zahrnuje i dobře fungující spolupráci při přípravě a realizaci dotací, opravách far a dalších projektech. Příklady těchto odpovědí najdete ve [Formulář pro ERF: Analýza odpovědí](#).

Jako spíše špatnou spolupráci s biskupstvím vnímá pětina farností (14x): Farnosti si stěžují na nedostatečnou vstřícnost k požadavkům ERF, přílišnou kontrolu a nedostatek podpory. Komunikace je často zatížena tím, co chce farář, což není vždy v souladu s potřebami radních. Další kritika směřuje k nadměrnému množství úkolů, které jsou stavebnímu technikovi zadávány, což ovlivňuje technickou pomoc farnostem. Také se objevuje stížnost na nedořešené financování oprav a údržby církevních objektů. Farnosti také vnímají tlak na navyšování nájmu pro stávající nájemníky a na tvorbu koncepce využití fary jako problematický. Konkrétní příklady komentářů opět srov. [Formulář pro ERF: Analýza odpovědí](#).

Spolupráce mezi farností a místní obcí je z drtivé většiny hodnocena jako dobrá (64x): Farnosti často uvádějí, že spolupráce s místními obcemi a městy je velmi dobrá a vstřícná. Město Tachov významně přispívá na opravy kostela, pořádá společné kulturní akce a poskytuje podporu. Město Staňkov je velmi vstřícné a podobně funguje spolupráce i s obcí Hlohová. Město Skalná a Luby rovněž dobře spolupracují na opravách a projektech. Město Ostrov poskytuje podporu na restaurování vitráží a kulturní akce, a vztahy se samosprávou jsou zde dobré. Spolupráce s městským úřadem v Bečově a obecním úřadem v Otročině je úzká a pochopení ze strany úřadů je pozitivně hodnoceno. Pravidelná setkání zástupců farnosti a představitelů samosprávy jsou běžná, a město často finančně podporuje projekty, jako například zasiťování parcel nebo opravy kostelů. Město Všeruby dalo významný dar na kostel sv. Ducha ve vlastnictví farnosti. Město Dobřany a Litice rovněž poskytují podporu a spolupráce je nadprůměrná.

Spíše špatná spolupráce mezi farností a místní samosprávou (9x): V některých případech farnosti uvádějí, že spolupráce s místními obcemi není ideální. Farnosti často čelí problémům s komunikací a podporou ze strany obcí. Biskupství někdy komunikuje přímo s místní samosprávou, což způsobuje nedostatečnou komunikaci s členy ERF. Některé farnosti uvádějí, že spolupráce je minimální nebo žádná, a někdy je omezena pouze na osobní vztahy mezi faráři a zástupci obcí. V některých případech obce nechtějí převzít kostely do svého vlastnictví a odmítají finanční podporu na jejich údržbu a opravy. Objevují se také stížnosti na omezené možnosti podpory ze strany obcí a negativní výsledky žádostí o dotace.

Dotace na pastorační či (pre)evangelizaci větší část farností nečerpá (39x): Většina ekonomických rad odpověděla, že žádnou podporu tohoto typu za poslední tři roky nečerpala, případně o ni ani nežádala, že si vystačí s vlastními prostředky, nebo o žádné získané podpoře respondenti nevědí (39x).

Farnosti, které nějaký příspěvek na pastorační či (pre)evangelizaci čerpaly (20x), jej podle respondentů čerpaly od biskupství (13x), z kraje (3x), z měst a obcí (9x), dalších nadací či fondů (2x).

Příspěvky od necírkevní veřejnosti (ne od vlastních farníků, z dotací či grantů, tedy především veřejné sbírky, benefiční akce, sponzorské dary od nefarníků, organizací či firem apod.) farnosti čerpaly podle respondentů ve 42 případech: respondenti sem ale započítali i dotace a granty na opravy kostelů a dalších farních budov od měst, kraje, ministerstva (25x); příspěvky od vlastní „necírkevní veřejnosti“ tedy byly

v 17 případech: kulturní akce a koncerty (9x), jiné pastorační účely (8x). Od měst a obcí (14x), ministerstev (4x), krajských úřadů (6x), jednotlivců, sbírek, nadací či spolků (13x).

Mimofarní finanční solidaritu (tedy finanční podporu služeb či projektů neorganizovaných farností (ale např. Charitou, jinou církví, obcí, neziskovkou, jinou farností apod.) praktikují podle respondentů v celkem 36 případech (pro podrobný výčet srov. [Formulář pro ERF: Analýza odpovědí](#)).

Aktivní podpora osobního dárcovství farníků ze strany vedení farnosti byla konstatována ve 27 případech: např. skrze účelové sbírky a informovanost o nich, výzvami k pravidelnému přispívání na účet farnosti; žádosti o příspěvek v ohláškách a farním zpravodaji; informace o využití získaných prostředků, v osobních rozhovorech; informování o výsledku sbírek, poděkování a potvrzení o daru, na webových stránkách farnosti skrze informování o možných způsobech přispívání (včetně QR kódu).

Nemalá část respondentů (12x) považuje v této oblasti za důležité **vytváření prostředí důvěry** skrze transparentní hospodaření a důraz na dobrovolnost. Žádná nebo omezená podpora v této oblasti byla deklarována ze 16 farností: někteří přiznávají, že podporovat dárcovství neumějí, nebo že o ničem takovém ve farnosti nevědí či že se nic tímto směrem ve farnosti nerozvíjí.

Firemní sponzoring farnosti podle respondentů podporují např. aktivním oslovováním firem či dalších subjektů (17x), s důrazem na osobní kontakt a osobní návštěvu (8x), na připravenost konkrétního projektu (1x) a na další rozvíjení vztahů s dárci (1x). V některých farnostech (2x) se snaží získávat pravidelné informace o možnostech sponzoringu, např. z městského úřadu o podmínkách dotačních titulů apod. Vytváření prostředí transparentnosti (2x): V jedné farnosti je zvažováno vydávat každoročně účetní uzávěrku a rozpočet farnosti ve stručné a srozumitelné podobě, v další farnosti dávají důraz na rozvoj obecně kvalitní spolupráce s obcemi a firmami. V mnoha farnostech však toto není žádné téma – buď neodpověděly (13x), nebo se vyjádřily negativně (13x): Nejsme v tom aktivní, nevíme o tom, není podporováno, o podporu nežádáme, chybí fundraising, o možnostech firemního sponzoringu nemáme jakékoli tušení, moc se to zatím nedaří...

Zacházení se sbírkami a příspěvky do kasiček: Ve 26 případech jsou sečtením sbírky či příspěvků do kasiček pověřeni dva či více lidí současně, v ostatních 32 případech to počítá jen jeden člověk (často farář), nebo z vyjádření ve formuláři není jasné, komu je sčítání svěřeno. Směrnice „Evidování sbírek vybíraných při bohoslužbách i mimo ně a zveřejňování informací“ (k dispozici [ZDE](#)) není ve farnostech známá.

Obvyklá výše tzv. „mešního stipendia“ byla většinou uváděna v rozmezí 100 až 200 Kč (27x), několikrát uvedena částka 300 až 500 Kč (6x), několikrát částka 50 až 80 Kč (4x). Několikrát respondenti uvedli omylem nejspíše výši nedělní sbírky (ve výši několika tisíc Kč). Častěji bylo zdůrazněno, že jde o dobrovolný příspěvek a že nemusí být darován při každé mši svaté.

Ohledně příjemce tzv. „mešního stipendia“ bylo v cca 46 % případů konstatováno, že je určeno „pro sloužícího kněze“, ve 23 % případů „pro farnost“ a ve 32 % „pro jiné účely“. Tyto „jiné účely“ pak byly specifikovány např. tak, že s mešními stipendii se ve farnosti zachází podle kanonického práva (3x), že příjemce a účel stipendií respondentům není znám (2x), že to je věcí faráře (1x), že stipendia jsou určená pro farnost i pro kněze (2x), pro komunitu bratří či komunitu duchovní správy (2x), že „farář dostane tak jednou měsíčně sto korun“ (1x), „zpravidla pro sloužícího kněze“ (1x), že účel je vždy specifikován (1x), že stipendia jsou určená na různé potřeby farnosti jako např. květiny, na kostel, na režii pastorační apod. (3x), případně že se stipendia ve farnosti nevybírají (2x).

Obvyklá výše tzv. „štolového příspěvku“ (tedy finančního příspěvku v souvislosti s ostatními svátostmi či svátostinami) není respondentům známa nebo to řeší farář (6x), tento příspěvek dobrovolný (7x), případně neexistuje žádná evidence (2x), nebo se tyto příspěvky buď nevybírají (4x) nebo jsou příjmy z nich vzhledem k jejich četnosti zanedbatelné (2x), případně lidé „řeknou děkujeme, bylo to hezké, nebo přinesou buchtu“ (1x). Pokud byla výše přesto odhadnuta, pak takto: 200 až 500 Kč (12x), 500 až 1000 Kč (20x), v jednotlivých případech i více.

Ohledně příjemce tzv. „štolového příspěvku“ bylo v cca 39 % uvedeno, že tento příspěvek je určen „pro sloužícího duchovního“, ve 25 % „pro farnost“ a v cca 36 % „pro jiné účely“. Tyto „jiné účely“ byly specifikovány např. tak, že příspěvky věřících u příležitosti ostatních svátostí a svátostin jsou určené na pokrytí nákladů spojených s daným úkonem či s pastorační obecně, přičemž se zdá, že to je myšleno tak, že o tom rozhoduje sloužící kněz (8x), dále pro komunitu bratří či komunitu duchovní správy (2x), účel není respondentovi znám, nebo to je prý věc faráře (2x), účel je ponechán na vůli dárce, přičemž je většinou směřován ke knězi (1x), většinou pro farnost (1x), nebo pro farnosti i pro kněze (1x). V některých případech se tyto příspěvky „nevybírají“ (1x), nebo „nejsou“ (1x) nebo „lidé poděkují a dají buchtu“ (1x), nebo se dávají do „farní sbírky“ (1x).

4.2. Ke službě ekonomických rad farností

Délka a četnost jednání ERF: Ekonomické rady farností se scházejí zpravidla k setkáním o délce kolem 1 až 2 hodin, některé (3x), scházející se méně často, se občas sejdou i na 3 hodiny či více (včetně výjezdových setkání spolu s PRF nebo delších plánovacích setkání). Některé rady využívají i elektronickou formu setkávání či mailovou konzultaci. Některé ekonomické rady se drží povinného minima dvou setkání ročně (8x), většina se schází třikrát až pětkrát ročně (22x), trochu méně pak čtyřikrát až pětkrát ročně (16x), pouze výjimečně i častěji, třeba jednou za měsíc (2x). Několik z respondentů uvedlo jen podle potřeby (5x). Z jedné ERF přišla zpráva, že se „neschází, nebo dle potřeby“, z další, že se „bohužel zatím samostatně nesešli - jen jako součást PRF“.

Témata jednání ERF: Nejčastěji se respondenti zmiňovali o tom, že se jejich ekonomická rada zabývá běžnou provozní ekonomikou a správou majetku (29x), méně často pak navíc také rozpočtem a finanční uzávěrkou (16x), případně dalšími plány oprav a investic (2x) či ekonomickou udržitelností farnosti (1x). Výjimečně byla zmíněna inventarizace (2x), získávání finančních prostředků (2x), či pastorační projekty (1x). Jednou bylo konstatováno, že „Tato rada se vůbec ničím nezabývá“, a jednou, že svádí „argumentační boje s odděleními biskupství, které většinou rozhodnutí ERF nesmyslně vetují, především s ohledem na neznalost místních poměrů“.

Tvorba rozpočtu farnosti: Nejvíce ERF aktivně tvoří rozpočet spolu s farářem či vikariátní účetní (25x), další ekonomické rady rozpočet dostanou k posouzení a připomínkování (14x), k závěrečnému schválení (10x), případně jsou během tvorby rozpočtu farářem či vikariátní účetní konzultovány (10x). Někde se tyto role samozřejmě prolínají. Jednou zde pak zaznělo: „Zcela a vůbec nijak. Členem rady je také paní Varhanice, která je členem rady alespoň už 30 let, takže 30 let kopíruje rozpočet, a to je veškerá činnost tvorbě rozpočtu.“

Zápisy z jednání ERF (nebo jejich výtahy) jsou zveřejňovány v cca 44 % farností (v ostatních ne) a to např. ve farním zpravodaji nebo na nástěnkách kostela (7x), e-mailem (6x), na webu farnosti (6x), pouze pro členy ERF nebo pastorační radu (4x), k nahlédnutí na faře (5x), v ohláškách (2x). Jednou bylo zmíněno toto: „Vzhledem k tomu že témata nejsou žádná, tak sice zveřejňováno ano, ale obsah je nula.“

Na tvorbě každoroční zprávy o hospodaření farnosti (kterou má správce farnosti povinnost každý rok vytvořit) se ERF podílí v 61 % farností, a to např. tak, že administrátor či někdo další zprávu připraví a ERF ji dostane k posouzení či pouze ke schválení (10x), jinde je ERF konzultována již v průběhu přípravy této zprávy (8x) či že má jiný aktivní podíl na její přípravě (10x).

Výběr ze závěrečných komentářů (podrobněji srov. vyhodnocení Formuláře pro ERF):

- Je nutno vyzdvihnout příkladnou spolupráci faráře s ERF. Žádné zásadnější rozhodnutí ovlivňující finance farnosti nikdy neprovádí farář bez porady s ERF.
- Ve většině případů dobrá podpora od jednotlivých oddělení biskupství, že se nemusí řešit na ERF plno věcí a ušetří se velké peníze (pachtování a ostatní smlouvy, právní služby, účetnictví, mobilita...).

- Pomáhají setkání ERF v Liticích. Jsou zde zodpovídaný otázky, které aktuálně trápí farnosti a sdílí se zde zkušenosti.
- Ekonomická rada farnosti, je velice dobrý orgán, pokud jsou zde osoby, které umí ekonomicky a podnikatelský přemýšlet. Protože toto není náš případ, pak mám za to že naše ekonomická rada farnosti, vůbec neplní svůj účel.
- ERF nemá žádnou reálnou moc (do 50.000 Kč administrátor a pak hned biskupství).
- Členové dávají svůj čas a energii na řešení problémů a necítí vděčnost ze strany biskupství. Někdy se cítí jako levná pracovní síla (např. inventarizace pozemků - není k dispozici výsledek, otázky v tomto dotazníku, které řeší a má paní účetní...).
- Někdy se stalo, že se něco projednalo s dobrými důvody a pak to bylo vráceno z biskupství bez adekvátních nových důvodů.
- Ekonomická rada farnosti, zásadně není jakkoliv zpravována jako celek o dotacích či jiných příjmech. Vše je organizováno tak, aby nešlo pořádně nic dohledat, zvláště aby příjmy a výdaje byly naprosto nesrozumitelné.
- Pokud já sám nepřipravím témata, pak nikdo nic nemá. Jde vždy o čistě formální zasedání rady. Které vůbec nic neřeší a nevyřeší, jen se konstatuje příjem a výdej. Pokud je zde návrh, že by farnost mohla aktivně podnikat, mohla cokoliv dělat, mohla by přemýšlet o ekonomické Stabilitě, je vždy řečeno, že se máme hlavně modlit.
- Doporučujeme jednou za rok účast na ERF někoho z ekonomické sekce biskupství.

ZÁVĚR

„Jednou z největších výzev, které církve v současnosti čelí, je schopnost se ve světě financí umět pohybovat eticky a zároveň ne naivně. Postupný návrat majetku i formou finančních náhrad totiž znamená obrovský nárok na církev, aby investovala a zajistila si tak do budoucna finanční nezávislost. Z pohledu pastora, které jakékoli nakládání s majetkem v církvi má sloužit, je velmi důležité, aby byl ctěn princip subsidiarity. Tedy aby hlásání evangelia bylo na všech úrovních spojeno se zodpovědností za správu majetku v té míře, v jaké je to možné a smysluplné.“

biskup Tomáš Holub

ZDROJE

Zdroje použité v tomto dokumentu

- Evidování sbírek vybíraných při bohoslužbách i mimo ně a zveřejňování informací (k dispozici [ZDE](#))
- [Formulář pro ERF: Analýza odpovědí](#)
- Inventarizace majetku a závazků (k dispozici [ZDE](#))
- Koncepce hospodaření na lesních majetcích plzeňské diecéze (k dispozici [ZDE](#))
- Koncepce hospodaření s nemovitým majetkem farností plzeňské diecéze (k dispozici [ZDE](#))
- Mzdový fond plzeňské diecéze (k dispozici [ZDE](#))
- Pravidla čerpání příspěvku na trvalé vzdělávání duchovních (k dispozici [ZDE](#))
- Sčítání účastníků bohoslužeb v plzeňské diecézi 2009 – 2024 (k dispozici [ZDE](#))
- Směrnice pro službu ekonomických rad farností v plzeňské diecézi (k dispozici [ZDE](#))
- Směrnice pro službu pastoračních rad farností v plzeňské diecézi (k dispozici [ZDE](#))
- Směrnice ve věcech správy církevního majetku (k dispozici [ZDE](#))
- Solidární fond plzeňské diecéze (k dispozici [ZDE](#))
- Stanovy Ekonomické rady diecéze (k dispozici [ZDE](#))
- Určení kmenového majetku Diecéze plzeňské (k dispozici [ZDE](#))

Další relevantní zdroje

- Spalová Barbora a kol.: Společnost a církev v procesu restitucí církevního majetku: Podpora participace – Souhrnná výzkumná zpráva z výzkumu 2019 – 2022 (k dispozici [ZDE](#), web [ZDE](#)):
 - Vilém Pařil: Hospodaření aneb církevní ekonomika v době postrestituční (str. 7–29)
 - Barbora Spalová: Církev a společnost – Vzájemné definice (str. 30–44)
 - Vojtěch Pelikán: Vnímání restitučního procesu, církevního hospodaření a udržitelnosti (str. 45–62)
 - Barbora Benešová: Církev jako správkyně veřejného prostoru (str. 63–75)
 - Veronika Frantová a Petr Haas: Církev a restituce ve vybraných médiích (str. 76–96)
 - Jan Albert Šturma: Krajina a restituce církevního majetku – Stav a strategie péče (str. 97–121)
- Spalová Barbora, Ivana Lukeš Rybanská a kolektiv: *Vize zdaru, vize zmaru, Proměny církví v Česku a na Slovensku v kontextu restitucí*, Praha, Nakladatelství Karolinum, 1013 (k objednání [ZDE](#)); součástí je:
 - Barbora Spalová, Adam Gajdoš, Martin Nosál: Čo (ne)zhorí, to (ne)zhnije. Predstavy o budúcnosti v prostredí českých a slovenských cirkví (str. 45 – 82)
 - Vojtěch Pelikán: Manažeři, nebo sourozenci stvoření? České církve v roli hospodářů v krajině (str. 83 – 104)
 - Vilém Pařil, Vojtěch Müllner, Tereza Parks: Dvě dekády hospodaření českých církví v kontextu restitučních procesů (str. 181 – 212)
 - Karel Čada: Nakupujeme takové akcie, kde jsme si jistí. O církevních investicích a pastýřské impotenci (str. 213 – 232)
- Boží peníze – ekumenické setkání: Zápisy podnětů z kněžského dne 9. 1. 2024 (k dispozici [ZDE](#))
- Boží peníze – ekumenické setkání: Úvodní prezentace Tomáše Kadlece (k dispozici [ZDE](#))

Všechny přílohy pracovního dokumentu

- [P1 Misie a lidé](#) Misijně-demografický profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P2 Uspořádání a život](#) Personálně-organizační profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P3 Finance a majetek](#) Ekonomicko-majetkový profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P4 Synodalita a historie](#) Synodálně-historický profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P5 Faráři, nemáš sůl?](#) Analýza osobních rozhovorů s faráři a farníky (ke stažení [ZDE](#))
- [P6 Jak to vidí jednotlivci?](#) Analýza dat ze synodního dotazníku (ke stažení [ZDE](#))
- [P7 Jak o vidí skupiny?](#) Analýza zápisů ze synodních skupin (ke stažení [ZDE](#))